

Запорізький національний університет
факультет соціальної педагогіки та психології
кафедра дошкільної та початкової освіти

Назва курсу	Методика музичного мистецтва
Викладач	Білозуб Людмила Миколаївна
Профіль викладача на сайті ЗНУ	http://sites.znu.edu.ua/cms/index.php?action=news/view_details&news_id=37461&lang=ukr&news_code=bi-lozub-lyudmila-mikolayivna
Контактний тел.	099-205-69-84
E-mail:	Lnik.bilozub@gmail.com
Сторінка курсу в СЕЗН Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1518
Консультації	<ul style="list-style-type: none"> • за розкладом консультацій викладачів кафедри початкової та дошкільної освіти • у дні проведення лекцій і практичних занять • за попередньою домовленістю • онлайн-консультації

1. Коротка анотація до курсу. Навчальна дисципліна «Методика музичного виховання» входить до складу обов'язкових компонентів циклу професійної підготовки освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта», створена відповідно до навчального плану спеціальності. Програма навчальної дисципліни призначена для підготовки студентів в умовах європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу. Зміст програми відображає державні пріоритети стосовно вищої та дошкільної освіти в Україні, ґрунтується на досягненнях педагогічної та психологічної науки, відповідає базовим вимогам дошкільної освіти. Програма музичного виховання дітей ураховує швидкозмінні умови професійної діяльності.

Навчальна дисципліна «Методика музичного виховання» вивчається впродовж одного семестру.

2. Метою викладання навчальної дисципліни «Методика музичного виховання» є ознайомлення студентів із сучасними науковими концепціями, поняттями, знаннями, методиками та методами, на основі яких відбувається процес музично-естетичного виховання, навчання, освіти й розвитку дітей раннього і дошкільного віку, а також засвоєння, усвідомлення та практична реалізація майбутніми фахівцями теоретичних, методичних і практичних основ музичного виховання дітей раннього і дошкільного віку, закономірностей процесу музичного розвитку дошкільників, умов організації музично-педагогічної роботи з дітьми.

Завдання курсу.

- Формувати в майбутніх педагогів дошкільної освіти функціональні та спеціальні знання і вміння, художньо-естетичну цілісну систему знань щодо поняття музичної культури в сучасних умовах; наповнювати зміст музичного виховання культурно-історичними надбаннями українського народу;
- знати філософські засади основ теорії навчання, теоретичні основи навчання, освіти й виховання;
- виховувати культуру спілкування; залучати до творчої діяльності в різних видах педагогічної діяльності з музичного виховання у дошкільному навчальному закладі, розвивати національну музичну духовно-практичну активність, зокрема вміло підбирати методи, засоби, форми навчання учнів, забезпечувати розвиток їх творчих можливостей, здібностей.

3. Формат курсу – очний, проведення лекцій, практичних занять та консультацій.

4. Результати навчання.

ПРН-2 Знати соціально-культурні передумови дошкільної освіти (психолого-педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби); знаходити типові ознаки і специфіку процесів виховання, навчання, освіти і розвитку дітей у ранньому і дошкільному віці.

ПРН-3 Інтерпретувати зміст і вимоги Базового компонента дошкільної освіти та варіативних програм дошкільної освіти, рекомендованих МОН України, обирати адекватні методики для їх забезпечення.

ПРН-4 Знати явища з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять і категорій.

ПРН-5 Знати і розуміти природу і сутність базових якостей особистості, психологічних закономірностей їх формування; вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку в нормі, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими потребами.

ПРН-7 Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання у розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН-9 Володіти нормами мовлення, писемної і усної мовленнєвої діяльності державною мовою в контексті дошкільної освіти.

ПРН-11 Володіти концептуальними знаннями, набутими у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень. Розуміти суть і логіку теоретичних положень психолого-педагогічної науки як основи процесу навчання, виховання і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН-14 Володіти вміннями і навичками, необхідними для реалізації Базового компонента дошкільної освіти та чинних освітніх програм; визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПРН-16 Використовувати різні види та форми активності для особистого морального, культурного, професійного збагачення та ведення здорового способу життя.

ПРН-17 Застосовувати, узагальнювати і упорядковувати інформацію про явища і процеси із сфери розвитку, навчання й виховання дітей раннього і дошкільного віку за визначеними логічними підставами.

ПРН-18 Дотримуватися норм державної мови у спілкуванні й організації взаємодії з дітьми та іншими суб'єктами навчально-виховного процесу в системі дошкільної освіти.

ПРН-21 Володіти засобами, методами, методиками і технологіями навчання й виховання з метою формування гармонійно розвиненої особистості дитини раннього і дошкільного віку.

ПРН-23 Вміти працювати з джерелами навчання та науковою інформацією, що дозволить конкретизувати етапи і засоби досягнення обґрунтованості змісту вищої освіти.

ПРН-24 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПРН-31 Володіти методиками організації, педагогічного супроводу та підтримки розвитку в дітей раннього і дошкільного віку ігрової (провідної), художньо-мовленнєвої і художньо-продуктивної (образотворча, музична, театральна) діяльності, здатність виявляти й оцінювати їх ефективність.

ПРН-33 Підвищувати рівень підготовки та професійної компетентності, спрямовуючи їх на соціальний і культурний розвиток суспільства. Самостійно працювати з літературними джерелами та засобами масової інформації, здійснюючи навчання впродовж життя

ПРН-35 Пояснювати (описувати, інтерпретувати) та презентувати інформацію про явища із сфери навчання й виховання дітей раннього і дошкільного віку за відповідними психологічними і педагогічними категоріями.

ПРН-36 Вміти пояснювати, демонструвати і захищати особисту позицію у сфері розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку державною мовою.

ПРН-42 Використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології для професійної самоосвіти та особистісного зростання

ПРН-43 Ініціювати і брати на себе відповідальність за збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.

ПРН-44 Демонструвати особисті потреби у розширенні й оновленні інформації про зміст і способи здійснення розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН-45 Орієнтуватися в широкому виборі сучасних методик і технологій, доцільно обирати оптимальні засоби педагогічного впливу, нести особисту відповідальність за їх ефективне застосування в освітньому процесі.

ПРН-46 Креативно мислити відповідно до викликів соціуму, генерувати ідеї, бути рішучим у провадженні нових стратегій; самостійно підвищувати свою педагогічну і професійну майстерність, створювати власний імідж спеціаліста.

ПРН-50 Брати на себе відповідальність щодо впровадження в практичну діяльність здобутого нового теоретичного і методичного матеріалу. Ініціювати організацію і проведення нових форм методичної роботи з дітьми, батьками, колегами.

Сприяти підвищенню їхнього загальноосвітнього та педагогічного рівня, готовності до набуття освіти впродовж життя

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосовування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов

КЗ-2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-6 Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КС-1 Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2 Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-3 Здатність до розуміння природи і психологічних закономірностей розвитку в дітей раннього і дошкільного віку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій.

КС-4 Здатність до розуміння природи і психологічних закономірностей розвитку в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-7 Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-9 Здатність до розуміння природи і психологічних закономірностей розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-11 Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку естетичного ставлення до довкілля, емоційного сприймання і переживання творів мистецтва.

КС-14 Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку з урахуванням особливостей компетентнісного, діяльнісного, інтегративного підходу та застосуванням ігрових методів в організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти.

КС-19 Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-21 Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна к-сть годин
лекції	24
практичні заняття	12
самостійна робота	54

6. Ознаки курсу:

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2020/2021	4	012 Дошкільна освіта	2	нормативний

7. Пререквізити – дисципліни, які мають бути вивчені раніше: немає.

8. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальновживаних програм і операційних систем.

9. Політика курсу.

Письмові роботи. Очікується, що студенти виконуватимуть письмові роботи (конспекти наукових публікацій, предметна й образна наочність, написання есе, письмовий аналіз музичних творів).

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідання занять. Очікується, що всі студенти відвідуватимуть усі лекції та практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання всіх видів робіт, передбачених курсом. Від усіх сторін очікується активна позиція, у тому числі, щодо пошуку можливостей виконання пропущених завдань і проходження передбачених форм контролю. Комунікації між викладачем і здобувачами вищої освіти відбуватиметься в аудиторії, у системі електронного забезпечення навчання Moodle, а також у межах запланованих для цього курсу консультацій.

10. Схема курсу

N	Теми лекційних занять	Матеріали навчально- методичного комплексу
1.	Теоретичні основи музичного виховання в ДНЗ	Плани лекцій і рекомендована література до них, плани

2.	Психологічні основи музичного виховання дошкільників	практичних занять, методичні вказівки і рекомендована література, письмові завдання до планів практичних занять, мультимедійні презентації, тематика індивідуальних завдань, запитання для підсумкового контролю, тестові завдання, зокрема тренувальні, розміщені в СЕЗН Moodle за посиланням: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1518
3.	Музика в повсякденному житті дитячого навчального закладу	
4.	Музично-театралізовані свята і розваги	
5.	Слухання музики як особливий вид музичної діяльності	
6.	Спів – основний вид музичної діяльності в дитячому садку	
7.	Музично-ритмічні рухи й вправи як вид діяльності в дитячому садку	
8.	Гра на музичних інструментах як вид діяльності в дитячому садку	
	Теми практичних занять	
1.	Національний пісенний фольклор – основа музично-естетичного виховання	
2.	Організація самостійної музично-творчої діяльності дітей дошкільного віку.	
3.	Технологія організації свята в дитячому садку	
4.	Організація процесу слухання музики дітьми ДНЗ	
5.	Організація дитячої виконавської діяльності в ДНЗ	
6.	Музично-дидактичні ігри для дітей дошкільного віку	

11. Вимоги та система оцінювання

Загальна система оцінювання курсу	Участь у роботі впродовж семестру/екзамен – 60/40 балів. Оцінка екзамену складається з балів, отриманих за усні відповіді на питання згідно з переліком та виконання практичного завдання.
Практичні заняття	Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання всіх завдань.
Вимоги до письмових завдань	Виконання письмових завдань, поданих до планів практичних занять, є обов'язковим складником підготовки до заняття й оцінюються додатково. Письмові роботи повинні виконуватися самостійно й перевірятись під час практичного заняття
Умови допуску до підсумкового контролю	Обов'язкова присутність на лекційних заняттях. Активність упродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх практичних занять протягом двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання незадовільної оцінки на занятті.

1. Виконання практичного завдання та його презентація на практичному занятті оцінюється у 2 бали (1 бал – за підготовку та 1 бал за презентацію).

Критерії оцінювання доповіді:

2 бали отримує студент, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, виявив творчий підхід до його виконання та представлення; під час презентації виказав глибоку обізнаність щодо теми завдання, розуміння сутності досліджуваної проблеми; виявив навички взаємодії з аудиторією, запропонував питання для групового обговорення.

1 бал отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно; під час презентації виявив не повну обізнаність щодо теми дослідження, але під час обговорення проблемних питань, виявив певну активність, запропонував шляхи пошуку відповідей на проблемні запитання, або виконав завдання у повному обсязі, але не брав участі у презентації результатів.

0 балів отримує студент, який не виконав завдання або виконав його принципово неправильно. У таких випадках студенту надається одна можливість повторного виконання та презентації завдання, але не пізніше наступного практичного заняття. Водночас максимально можлива кількість балів складає 1.

2. *Експрес-контроль* під час лекційних занять оцінюється в 1 бал, за умови, що студент виконав правильно більше 75% відсотків тестових завдань. За половину правильних відповідей студент отримує 0,5 бала. Менше половини правильних відповідей – 0 балів.

3. *Перевірка письмових завдань* самостійної роботи передбачає можливість отримати 1 бал. Для їх отримання студент має виконати та надати на перевірку письмові завдання, що входять до блоку самостійної роботи до початку екзаменаційно-залікової сесії. Критерії оцінювання: 1 бал отримує студент, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, виявив творчий підхід до його виконання; 0,75 бала отримує студент, який самостійно, не в повному обсязі, але принципово правильно; 0,5 бала отримує студент, який виконав 50% завдань, з порушенням структури та під час виконання завдання припустився певних помилок; 0,3 бала отримує студент, який виконав менше половини завдань, з порушенням структури, припустився помилок; 0 балів отримує студент, який не виконав завдання або виконав його принципово неправильно.

4-5. *Контрольне тестування* після вивчення розділів оцінюється максимально в 10 балів. Кількість балів підраховується згідно з відсотковим коефіцієнтом із розрахунку 100% правильних відповідей – 10 балів.

6. Екзамен.

Практична частина екзамену містить виконання завдань практичного характеру, які передбачені навчальною програмою. Оцінюється вміння вільно виконувати ці завдання, виявляти креативність у розумінні й творчому використанні набутих знань та умінь.

Критерії оцінювання практичного завдання.

Максимальна кількість балів – 20, які нараховуються за виконання таких частин роботи:

- актуальність й значущість роботи – 3 бали;
- самостійність, закінченість – 3 бали;
- рівень творчості, оригінальність – 4 бали;
- логіка викладу матеріалу – 4 бали;
- презентація та захист роботи – 6 балів.

Теоретична частина екзамену оцінюється у 20 балів. Кількість балів підраховується згідно з відсотковим коефіцієнтом із розрахунку 100% правильних відповідей – 20 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	

C	75 – 84 (добре)	3 (задовільно)	
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

12. Рекомендована література

Основна:

1. Болгарський А. Г., Горобець Т. В., Шкоба В. А. Слухання музики у дошкільному навчальному закладі : навч.-метод. посіб. Луцьк, ПВД "Твердиня", 2010 р. 180 с.
2. Ватаманюк Г. П. Музика в країні Дошкілля : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський, 2008. 260 с.
3. Вільчковський Е. С., Денисенко, Н. Ф., Шевченко Ю. М.. Інтеграція рухів і музики у фізичному розвитку дітей старшого дошкільного віку : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Мандрівець, 2011. 128 с
4. Газіна І. О. Методика музичного виховання дітей дошкільного віку навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2015. 196 с.
5. Матвієнко С. І. Теорія та методика музичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. Ніжин : НДУ імені М. Гоголя, 2017. 297 с.
6. Нечай С. Музика розвиває, виховує, оздоровлює : навч.-метод. посіб. Київ: Світич, 2012. 144 с.
7. Новикова Г. П. Музичне виховання дошкільнят: посібник для працівників дошкільних навчальних закладів. Київ : Музична Україна, 2000. 202 с.
8. Олексюк О. М., Ткач М. М. Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва: навч. посіб. Київ : Знання України, 2004. 264 с.
9. Олексюк О. М. Музична педагогіка : навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 248 с.
10. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Київ : Освіта України, 2008.
11. Черкасов В. Ф. Теорія і методика музичної освіти. Кіровоград: РВВ КДПУ імені В. Винниченка, 2014. 528 с.
12. Шевчук А. С. Прилучаємо дітей до музичної скарбниці. Дитина: метод, рек. до програми виховання і навчання дітей від 3 до 7 років. -2-ге вид., доопр., доповн. Київ : Богдана, 2004. С. 167-184.
13. Шевчук А. С. Розвиток дошкільнят у музично-руховій діяльності: навч.-метод. посіб. Київ: Вид. дім «Шкі і сні і»: Вид. Л. Галіцина, 2006. 128 с.

Додаткова:

1. Борисова О.О. Розвиток основних музичних здібностей у дітей дошкільного віку через навчання гри на дитячих музичних інструментах /Психолого-педагогічні проблеми дитинства: наук.-теор. зб. II-ХДІІУ імені Г. С.Сковороди: Спец. вип. №3 : Психологія. Педагогіка. Персяслав-Хмельницький, Нірмала, 2003. С. 243-247.
2. Ветлугіна Н. О. Музичний розвиток дитини Київ : Музична Україна, 1978. 253 с.
3. Вусик Т. Музична лабораторія, або Давайте шуміти! / Музичний керівник. 2013. № 5. С. 16–19.
4. Гогоберидзе А. Г. Теория и методика музыкального воспитания детей дошкольного возраста. Москва : Академия, 2005. – 418 с.
5. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. / наук. кер. О. Л. Кононко. Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014.
6. Радинова О. Методика слухання музики з дітьми. / Дитячий садок. Мистецтво. 2010. №1. С. 13–17.
7. Разборщук К. Грати в музику і гратися музикою, або навчання за методом Тетяни Тютюннікової. / Музичний керівник. 2012. №4. С. 17–23.
8. Рудницька О. П. Музика і культура особистості: проблеми сучасної педагогічної освіти : навч. посіб. Київ : ІЗМН, 1998.
9. Сорока Т. В. Музичне виховання дітей переддошкільного віку. Програма : дитина в дошкільні роки. Запоріжжя : ЛПІС, Лтд, 2000. 84 с.
10. Теряєва Л. Дитячий оркестр у дошкільному закладі. / Музичний керівник. 2011. №3. С. 4–7.
11. Теряєва Л. Розучування нової пісні на музичних заняттях з дошкільниками. / Музичний керівник. 2012. №7. С. 18–20.
12. Шевчук А. С. Вплив музичного, хореографічного та театрального мистецтв на виховання особистості дитини. / Дитячий садок. 2003. № 20 (212). С. 7.
13. Юцевич Ю. Е. Словарь музыкальных терминов. Київ : Музична Україна, 1988.

Інформаційні ресурси:

1. Щодо організації роботи з музичного виховання дітей у дошкільних навчальних закладах: лист МОН № 1/9-454 від 02.09.2016 року
[Щодо організації роботи з музичного виховання дітей у дошкільних навчальних закладах – Освіта.UA \(osvita.ua\)](http://osvita.ua)
2. Державний Базовий компонент дошкільної освіти в Україні (нова редакція)
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-na-sajt-ostatochnij.pdf>
3. Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років (Проект) [proekt_koncepc.pdf \(tnpu.edu.ua\)](http://proekt_koncepc.pdf(tnpu.edu.ua))